

วิเคราะห์เจตนารมณ์การเขียนรัฐธรรมนูญระหว่างเผด็จการกับ
ประชาธิปไตย
**Analyze The Intent Of Writing A Constitution Between
Dictatorship And Democracy**

เกรียงไกร วัชวิชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Kiangkai Wangwichai

Buriram Rajabhat University

E-Mail: Kiangkai_Wangwichai@hotmail.com

บทคัดย่อ

วิเคราะห์เจตนารมณ์การเขียนรัฐธรรมนูญระหว่างเผด็จการกับประชาธิปไตย การวิเคราะห์ระบอบเผด็จการนั้น เป็นการปกครองแบบอยู่ภายใต้การบริหารของบุคคลเพียงคนเดียว เป็นผู้ปกครอง มีสิทธิ์ขาดในการบริหาร จัดการแบบคนเดียวทั้งหมด มีอำนาจได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องฟังเสียงของคนส่วนมาก ระบบเผด็จการ มี 2 รูปแบบ คือ เผด็จการอำนาจนิยม (ระบอบเผด็จการทหาร) และเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม

ระบอบเผด็จการทหาร คือ การปกครองลักษณะอำนาจนิยมถืออำนาจเบ็ดเสร็จ ส่วนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดของประเทศที่กำหนดระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดในรัฐ เช่น กำหนดระบอบการปกครอง กำหนดรูปแบบ และการใช้อำนาจอธิปไตย กำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ตลอดจนแนวนโยบายแห่งรัฐ เจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดรูปแบบของรัฐและประมุขเป็น(รัฐบาลเดียว) ใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองอาณาเขตหรือดินแดนทั้งหมด ประชาชนอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเดียวกัน

คำสำคัญ: เจตนารมณ์; การเขียน; รัฐธรรมนูญ

Abstracts

Analyze the intent of writing a constitution between dictatorship and democracy. Analyzing that authoritarian regime Is a rule under the management of a single person As a parent Have the right to manage Manage

all alone Fully competent Without having to listen to the voice of the majority of people (Military dictatorship) and totalitarian dictatorship

The military dictatorship is the rule of power. The state law or the highest law of the country that defines the rules of supremacy in the state, such as the formulation of the regime, formulation, form and use of sovereignty. Determine the rights and duties of the people As well as state policy guidelines The spirit of the Constitution of the Kingdom of Thailand Has defined the form of the state and the head of government (one government) using sovereignty In all territories or territories People are under the rule of the same government.

Keywords: Intention; Writing; Constitution

บทนำ

ระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุด ในการปกครองประเทศ การปกครองตนเองของประชาชน ดำเนินการโดย ผ่านผู้แทน ที่ประชาชนเลือกเข้ามา ทำหน้าที่แทนตน ตามระเบียบวิธีการสรรหา ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หลักสำคัญของระบอบประชาธิปไตย มีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน อำนาจอธิปไตยโดยปวงชน อำนาจอธิปไตยเพื่อประชาชน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก

ระบอบเผด็จการ คือ ระบอบการเมืองการปกครองถูกจำกัด อยู่ในบุคคลเพียงคนเดียวหรือสอง สามคน กล่าวคือ การใช้อำนาจที่ตนมี ตัดสินใจเรื่องต่างๆ ปิดกั้นความคิด การแสดงออกของประชาชน หากคัดค้านก็จะถูกผู้นำลงโทษตามระบอบเผด็จการ รูปแบบเผด็จการมี 2 รูปแบบ คือ เผด็จการอำนาจนิยม และเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ

เจตนารมณ์ ร่างรัฐธรรมนูญ ประเทศไทยมีจำนวนประชากรประมาณ 65.4 ล้านคน ซึ่งคนยิ่งเยอะ เรื่องก็เยอะตามไปด้วยเลยต้องร่วมกันทำกติกา บางอย่างทีทุกคนยอมรับได้ เพื่อใช้ในการอยู่ร่วมกัน นั่นก็คือ รัฐธรรมนูญ ร่างขึ้นมา มี 4 เจตนารมณ์สำคัญ คือ

1. สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ คือ ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น
2. การเมืองใสสะอาดและสมดุล คือ กำหนดให้ นักการเมือง ประชาชนข้าราชการมีอำนาจถ่วงดุลเพื่อเพิ่มความโปร่งใส
3. หนุนสังคมให้เป็นธรรม รัฐธรรมนูญกำหนดให้ ประชาชนและรัฐบาล ปฏิรูปให้ดีขึ้น ครอบคลุม 15 ด้าน ได้แก่ ปฏิรูปกฎหมายและขบวนการยุติธรรม ปฏิรูปด้านการเงิน การคลังและภาษีอากร ปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ปฏิรูปด้านการบริหารท้องถิ่น

ปฏิรูปด้านการศึกษา ปฏิรูปด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและผังเมือง ปฏิรูปด้านพลังงาน ปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ ปฏิรูปด้านสังคม ปฏิรูปด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปฏิรูปด้านสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ปฏิรูปด้านแรงงาน ปฏิรูปด้านศิลปวัฒนธรรม ปฏิรูปด้านสาธารณสุข

4. นำชาติสู่สันติสุข มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน คงไว้ซึ่งประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การวิเคราะห์ระหว่างเผด็จการกับประชาธิปไตย

ระบอบเผด็จการ (Dictatorship) ในทัศนะของรศ.นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ให้ความหมายว่า รูปแบบการปกครองแบบอิตาเลียน โดย ซึ่งรัฐบาลอยู่ภายใต้การบริหารของบุคคลเพียงคนเดียว หรือ ผู้เผด็จการ (dictator) เป็นผู้ปกครองสมบูรณ์ญาสิทธิราชย์หรืออิตาเลียน ระบอบเผด็จการเป็นการปกครองที่เน้นความสำคัญอยู่ที่ “รัฐผู้ผู้นำ” ประชาชนไม่มีสิทธิเสรีภาพเท่าไรและต้องทำตามคำสั่งของรัฐโดยเคร่งครัดสมบูรณ์ญาสิทธิราชย์ (absolute monarchy) (พรชัย เลื่อนฉวี, 2550 : 28) คือ ระบอบการปกครองที่มีกษัตริย์เป็นผู้ปกครองและมีสิทธิ์ขาดในการบริหารประเทศในระบอบการปกครองนี้ กษัตริย์ก็คือกฎหมาย กล่าว คือ ที่มาของกฎหมาย ทั้งปวงอยู่ที่กษัตริย์ คำสั่ง ความต้องการต่าง ๆ ล้วนมีผลเป็นกฎหมาย (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2551:37) กษัตริย์มีอำนาจในการปกครองแผ่นดินและพลเมืองโดยอิสระ โดยไม่มีกฎหมายหรือองค์กรตามกฎหมายใด ๆ จะห้ามปรามได้ ระบอบสมบูรณ์ญาสิทธิราชย์มอบความไว้วางใจทั้งหมดให้กับพระเจ้าแผ่นดิน [ต่อประเทศไทยเคยปกครองด้วยระบอบสมบูรณ์ญาสิทธิราชย์ โดยพระมหากษัตริย์มีอำนาจสิทธิ์เด็ดขาดในการปกครองแผ่นดิน (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2546 : 3)

ระบบเผด็จการ มี 2 รูปแบบ คือ

1. เผด็จการอำนาจนิยม (ระบอบเผด็จการทหาร) ควบคุมแต่ด้านการเมือง ส่วนด้านอื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มีการให้สิทธิเสรีภาพได้บ้าง

2. เผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม รัฐจะควบคุมสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนในทุกด้าน (วัลลภา รุ่งศิริแสงรัตน์, 2542 : 1)

การวิเคราะห์ระบอบเผด็จการนั้น เป็นการปกครองแบบอยู่ภายใต้การบริหารของบุคคลเพียงคนเดียว เป็นผู้ปกครอง มีสิทธิ์ขาดในการบริหาร จัดการแบบคนเดียวทั้งหมด มี

อำนาจได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องฟังเสียงของคนส่วนมากระบบเผด็จการ มี 2 รูปแบบ คือ เผด็จการอำนาจนิยม (ระบอบเผด็จการทหาร)และเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม

การวิเคราะห์ระบอบเผด็จการทหาร (Military dictatorship)

ระบอบการปกครองที่อำนาจทางการเมืองขึ้นอยู่กับกองทัพ ถือได้ว่าเป็นการปกครองแบบคณาธิปไตยลัทธิอำนาจนิยมอย่างหนึ่ง (วิชฌุ เครืองาม, 2530 : 54) นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ กล่าวว่า เผด็จการทหารต่างจากเผด็จการพลเรือนด้วยหลายสาเหตุ คือ แรงจูงใจของการยึดอำนาจ สถาบันซึ่งใช้จัดระเบียบการปกครอง และหนทางสละอำนาจ เผด็จการทหาร มักมองว่าตนกำลังช่วยให้ประเทศชาติพ้นจากนักการเมืองพลเรือนที่ฉ้อฉลหรือวิสัยทัศน์คับแคบ และอ้างฐานะของตนเป็นผู้ชี้ขาด "คนกลาง" (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, 2551 : 206) บนฐานสมาชิกภาพในกองทัพ ผู้นำทหารมักปกครองเป็นคณะผู้ยึดอำนาจการปกครอง โดยเลือกหนึ่งในพวกตน เป็นหัวหน้า (พรชัย เลื่อนฉวี, 2550 : 28)

การวิเคราะห์ระบบรวบอำนาจเบ็ดเสร็จ (Totalitarianism)

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ให้ความเห็นว่าเป็นระบบการเมืองที่รัฐถืออำนาจเบ็ดเสร็จเหนือสังคมและมุ่งควบคุมทุกแง่มุมของชีวิตสาธารณะและชีวิตส่วนตัวตามที่เห็นจำเป็น รัฐธรรมนูญ (Constitution) เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่กำหนด ระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดในรัฐ เช่น กำหนดระบอบการปกครอง กำหนดรูปแบบ และการใช้อำนาจอธิปไตย (นิติ เอียวศรีวงศ์, 2551 : 37) กำหนดสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ตลอดจนแนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญจะบอกลักษณะหรือรูปแบบการบริหารประเทศว่าบริหารอย่างไรใครเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด ใช้อำนาจอย่างไร และประชาชน ในประเทศมีสิทธิและหน้าที่ อย่างไรบ้าง (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2546 : 4) ซึ่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำใดที่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จะบังคับใช้ไม่ได้ 2 ทั้งนี้ กรณีใดที่รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติถึงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ก็ให้ใช้ ประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 3 ความสำคัญของรัฐธรรมนูญสามารถอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

1. ยืนยันความเป็นเอกราชของประเทศไทย
2. รับรองความเป็นเอกราชของประเทศไทย

3. ยืนยันว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งทรงใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทยผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล
4. คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย
5. ให้ความคุ้มครองประชาชนชาวไทย ไม่ว่าจะมิใช่เหล่ากำเนิดใด เพศใด หรือนับถือศาสนาใดอย่างเสมอกัน (วิมลภา รุ่งศิริแสงรัตน์, 2542 : 3)

ตาราง วิเคราะห์รัฐธรรมนูญระบอบประชาธิปไตยกับระบอบเผด็จการ

ที่	การปกครองระบอบประชาธิปไตย	การปกครองระบอบเผด็จการ
1.	ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ	เป็นการปกครองโดยบุคคลเพียงกลุ่มเดียว
2.	ประชาชนทุกคนใช้สิทธิ เสรีภาพอย่างเสมอภาค	ใช้อำนาจเผด็จการลดทอนเสรีภาพของประชาชน
3.	กฎหมายบังคับแก่บุคคลโดยเสมอภาค	คนที่เป็นฝ่ายสนับสนุนผู้นำ จะมีโอกาสดำรงตำแหน่งทางการเมือง
4.	มีการระงับความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐบาลโดยสันติวิธี	ในกรณีประชาชนขัดแย้ง ต่อต้าน รัฐบาล อาจได้รับการตอบโต้อย่างรุนแรง
5.	มีความล่าช้าในการตัดสินใจทำการต่าง ๆ ของรัฐบาล เพราะต้องผ่านขั้นตอนหลายขั้นตอน	รัฐบาลสามารถตัดสินใจทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รวดเร็ว
6.	ถ้าประชาชนไม่ใช้สิทธิ เสรีภาพให้อยู่ในกรอบกฎหมาย อาจทำให้เกิดความวุ่นวาย	แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเกิดปัญหาเกี่ยวกับการจลาจล การก่อการร้าย
7.	เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามขั้นตอนของการปกครองและการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก	เป็นการปกครองโดยคนกลุ่มเดียว จึงไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยากที่จะก่อให้เกิดการเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก

ตารางเปรียบเทียบระบอบประชาธิปไตยกับระบอบเผด็จการ (วิชณู เครืองาม, 2530 : 55)

การวิเคราะห์หลักการและเจตนารมณ์การเขียนรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยโดยส่วนใหญ่ มักมีหลักการและเจตนารมณ์โดยทั่วไป ดังนี้ การกำหนดรูปแบบของรัฐและประมุข ซึ่งประเทศไทยมีรัฐเดี่ยว (รัฐบาลเดี่ยว) ใช้อำนาจอธิปไตย ในการปกครองอาณาเขต หรือดินแดนทั้งหมด ประชาชนอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อยืนยันความเป็นรัฐเดี่ยว และห้ามมิให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐไปเป็นรูปแบบอื่น (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, 2551 : 208) ตลอดจนเพื่อยืนยันว่า บริหารในระบอบประชาธิปไตยที่มีประมุขของชาติ คือ พระมหากษัตริย์ และห้ามมิให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นรูปแบบอื่นการใช้อำนาจอธิปไตย (พรชัย เลื่อนฉวี, 2550 : 30) อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจดังกล่าว ผ่านทางรัฐสภาหรือสภานิติบัญญัติ (อำนาจนิติบัญญัติ) คณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาล (อำนาจบริหาร) และศาล (อำนาจตุลาการ) (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2551 : 39) การกำหนดขอบเขตของอำนาจและความรับผิดชอบทั้งนี้ รัฐธรรมนูญจะระบุขอบเขต ความมากน้อยของอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของอำนาจอธิปไตยแต่ละองค์การกำหนดสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของประชาชนกำหนด (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2546 : 5)

หลักความคุ้มครองและหลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและเสมอภาคโดยไม่เลือกปฏิบัติที่กำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐเพื่อเป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตามกฎหมาย และกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น นโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การพัฒนาต่าง ๆ เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น

สรุป

ร่างรัฐธรรมนูญนี้ครอบคลุมเรื่องต่างๆกำหนดไว้ 10 ประการ

(1) การรับรองความเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกไม่ได้

(2) การให้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุข

(3) ป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและ

ภาคเอกชน

- (4) ป้องกันและตรวจสอบมิให้กระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ
- (5) ผู้ดำรงตำแหน่งและพรรคการเมือง สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ปราศจากการครอบงำ
- (6) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของหลักนิติธรรม และการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนและทุกระดับชั้น
- (7) ปรับโครงสร้างและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน
- (8) ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อประโยชน์มีประสิทธิภาพ
- (9) การป้องกันมิให้มีการทำลายหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญจะได้วางไว้
- (10) กลไกที่จะผลักดันให้มีการปฏิรูปเรื่องสำคัญต่างๆ ให้สมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2546). *การเมืองการปกครองไทย : หลายมิติ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2551). *ประวัติศาสตร์แห่งชาติ "ซ่อม" ฉบับเก่า "สร้าง" ฉบับใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: กองทุนเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2551). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรชัย เลื่อนฉวี. (2550). *กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัลลภา รุ่งศิริแสงรัตน์. (2542). *พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.
- วิชณุ เครื่องงาม. (2530). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ.